

Trenér dětí, ohrožený druh.

Ubývá trenérů dětí a sportovní kluby si stěžují, že je neumějí zaplatit. Proč?

foto: Shutterstock

Je to sdělení, jež – ani nezasvěcené – nepřekvapí. Děsivé však je, jak hluboký problém to pro český sport představuje a jak vážné to může mít následky do budoucna.

Česká unie sportu (ČUS) včera zveřejnila výsledky průzkumu, ve kterém se zeptala dvou tisíc klubů a tělovýchovných jednot, s jakými problémy se potýkají. A 94 procent z nich tvrdí, že jim chybí dostatek peněz na ohodnocení kvalifikovaných trenérů pro děti a mládež. To je zničující číslo! „Vnímáme to jako velkou komplikaci ovlivňující celý sport. Vždyť co budeme dělat, když budou scházet nadšenci, kteří v dětech vytvářejí klíčové pouto ke sportu. Bez nich jen stěží najdeme další talenty,“ řekl Miroslav Jansta, předseda ČUS.

A ač se v názorech s Janstou mnohdy rozcházejí, pak tentokrát – zcela logicky – souhlasí i Jiří Kejval, šéf Českého olympijského výboru.

Ten v pátečním pořadu iDNES.tv Rozstřel uvedl: „Všechno stojí a padá s trenéry. To jsou klíčoví lidé, ať se jedná o vrcholový sport nebo o ten základní. A v dnešní době, kdy je nejnižší nezaměstnanost, tak kvalitního trenéra neseženete na Úřadu práce. To jsou vysoce kvalifikovaní lidé.“ Jenže ti nejsou, chybí.

Přitom právě první trenéři mají moc dítě pro sport pobláznit. Mohou v něm zažehnout jiskru, která se nakonec rozhoří tak, že z toho bude olympijská medaile. A nebo – což je mnohem důležitější – najdou díky sportu smysluplnou náplň volného času. Koneckonců je to jako ve škole – třeba i vy vzpomínáte na kantory, kteří ve vás zapálili zájem o biologii, matematiku či historii. A kteří vás někam nasměrovali. Nejspíš si ale vybavíte i ty, kteří vám některé předměty navždy znechutili. Jenže kdo dnes děti trénuje? Nelze zobecňovat, ale drtivá většina pochází ze dvou skupin – z rodičů (hlavně tátů), kteří chtějí pomáhat s růstem potomků. A studentů, pro které je „symbolická“ apanáž vítaným přivýdělkem.

„Tátové peníze nechtějí. A studentům stačí 1 500 až tři tisíce měsíčně, což fakt nejsou peníze. Školeného trenéra nejsou kluby schopny zaplatit,“ říká Michal Eisenkolb, předseda Unie trenérů mládeže a kouč malých florbalistů Sparty.

A to se ještě bavíme o velkých městech, kde jsou vysoké školy. V okresních městech a vesnicích mladí trenéři chybí ještě víc, protože odcházejí studovat. Eisenkolb, který byl před dvěma a půl lety zvolen napříč odvětvími nejlepším mládežnickým trenérem v zemi, objíždí republiku s projektem Tour de Club. V něm v menších oddílech ukazuje, jak by mohl vypadat florbalový trénink dětí. A závěr ze setkání je většinou smutný: „Kluby nejsou schopny trenéry sehnat. Není zájem.“

Není to ale jen problém menších sportů. I fotbalové kluby z první ligy neumí kouče capartů často finančně ocenit. Ač mají šéftrenéry mládeže, kteří udávají směr a filozofii, tak v těch nejmenších patrech jsou stále vděční za pomoc rodičů. A autor textu zná příklad z jednoho oddílu, kde kouč na pětileté kluky řve, ale vedení raději přivírá oči, jelikož je rádo, že je vůbec někdo vede.

„Potřebujeme trenéry, kteří se školí a kteří budou iniciátory sportu, protože rodiče dnes mají spoustu práce. Chtějí vědět, že jejich dítě je v rukou odborníků,“ říká poslanec a vládní zmocněnec pro sport Milan Hnilička. „Už existuje dotační program, ale stát se musí podílet větší měrou na odměnách trenérů.“

Že by to mělo být na rodičích? Už teď díky jejich příspěvkům kluby žijí, platí nájemy. Pokud by měli rodiče dotovat i kouče, klidně se roční příspěvek vyšplhá na 10–15 tisíc. To by sport dělalo méně dostupným.

Peníze jsou samozřejmě klíčem k získání erudovaných koučů. Zmíněné skupiny studentů a rodičů v sobě skrývají nástrahy. Mladým často chybí rodičovská zkušenost, a tak si k dětem složitěji hledají cestu. Rodiče zase mohou postrádat sportovní zkušenost.

„Navíc si do dětí promítají svoje neúspěchy, své ego. Pořád to tam je, i když se to mění. A je to i u mladých. Nikdy nikoho netrénovali, a tak se jejich ambice promítají v tom, že chtějí výsledky. To by ale do kategorie starších žáků nemělo být to nejdůležitější,“ ví Eisenkolb.

Proto se trenéři u dětí často mění, což má pro jejich vývoj k ideálu daleko. Rodiče už nestíhají, studenti dokončí školu a čeká je realita, ve které s přivýdělkem tří tisíc neobstojí. Nezdá se to, ale tréninky zaberou po dvou hodinách třikrát týdně, k tomu víkendové turnaje.

„A tam nefunguje zákoník práce, na děti musíte dohlížet pořád, jinak se stane malér. A tak když už někoho přesvědčíte, aby trénoval, musíte mu dát delší perspektivu, než je půl roku,“ míní šéf ČOV Kejval. A to je problém. Kluby vzhledem ke krizovému systému financování často netuší, co bude za pár měsíců. Také proto trenérů ubývá. Loni se dokonce ve Sněmovně uskutečnil seminář trenérů mládeže, který nesl název Ohrožený druh.

To proto, že dobrovolníků, kteří chtějí trávit čas s dětmi, je méně a méně. Tehdejší poslanec Jiří Holeček (ANO) pak tvrdil, že by stát měl licencovaným trenérům platit pět tisíc korun měsíčně, což by rozpočet zatížilo miliardou korun (na sport jich bylo šest až sedm). Zároveň byli poslanci osloveni, aby pozměnili zákoník práce, který by trenérům – pakliže by jeli s dětmi na soustředění – umožňoval placené volno. A firma pak dostala od státu náhradu.

Jenže Holeček už poslancem není a Eisenkolb, který u jednání tehdy byl, smutně říká: „To byla cesta, ale sešlo z toho.“ „Že je tu teď Hnilička, který má agendu sportu pár dní pod sebou, a jiný ministr? „Těch lidí, které do toho ze všech stran mluví, je tolik, že je těžké něco prosadit.“

A tak než módně mluvit o rychlobruslařské hale, kryté sjezdovce a další veleprojektech, bylo by lepší začít u toho základního. Mít vůbec ty, kteří v těch halách budou zapalovat jiskru v dětech.